וטעמא דלאחר זמן הוא דגמר' לה למילתיה הא תוך זמן כלפני זמן ועוד מתיב רבי זירא [1]איש כי יפליא לנדור נדר מה ת"ל איש לרבות בן י"ג שנה ויום אחד שאע"פ שאינו יודע להפליא נדריו קיימין ה"ד אי דלא אייתי שתי שערות קטן הוא אלא לאו דאייתי שתי שערות וטעמא דבן י"ג ויום אחד הוא דהוה ליה איש הא תוך זמן כלפני זמן תיובתא אמר ר"נ כתנאי [א][א]בן ט' שנים שהביא ב' שערות שומא [ב]מבן ט' ועד י"ב שנה ויום אחד שומא רבי יוסי ברבי יהודה אומר סימן בן י"ג שנה ויום אחד דברי הכל סימן הא גופא קשיא אמרת מבן ט' ועד י"ב שנה ויום אחד שומא הא י"ג שנה גופא סימן והדר תני [ג]בן י"ג שנה ויום אחד סימן הא י"ג שנה גופא שומא מאי לאו תנאי היא דמר סבר תוך זמן כלאחר זמן ומר סבר תוך זמן כלפני זמן לא דכ"ע תוך זמן כלפני זמן ואידי ואידי בתינוקת ורישא רבי וסיפא ר"ש בן אלעזר ואיבעית אימא הא והא בתינוק ורישא ר"ש בן אלעזר וסיפא רבי ואיבעית אימא הא והא רבי הא בתינוק הא בתינוקת ואב"א הא והא ר"ש בן אלעזר הא בתינוק הא בתינוקת רבי יוסי ברבי יהודה אומר סימן א"ר כרוספדאי בריה דרבי שבתאי והוא שעודן בו תניא נמי הכי בן ט' שנים ויום אחד שהביא ב' שערות שומא מבן ט' ועד י"ב שנה ויום אחד [ד]ועודן בו שומא ר' יוסי בר' יהודה אומר סימן אמר רבא הילכתא תוך זמן כלפני זמן רב שמואל בר זוטרא מתני לה לשמעתא דרבא בהאי לישנא אמר רבא [ה]קטנה כל י"ב שנה ממאנת והולכת מכאן ואילך אינה ממאנת ואינה חולצת הא גופא קשיא אמרת אינה ממאנת אלמא גדולה היא אי גדולה היא תחלוץ וכי תימא מספקא ליה ומי מספקא ליה והאמר רבא [ו]קטנה שהגיעה לכלל שנותיה אינה צריכה בדיקה חזקה הביאה סימנין ה"מ בסתמא [ז]אבל הכא דבדקו ולא אשכחו לא אי הכי תמאן חוששין שמא נשרו [ג]הניחא למ"ד חוששין אלא למ"ד אין חוששין מאי איכא למימר דאיתמר רב [ד]פפא אמר אין חוששין שמא נשרו רב פפי אמר חוששין הני מילי לענין חליצה אבל לענין מיאון חוששין מכלל דמ"ד חוששין חולצת והא חוששין בעלמא קאמר אלא לעולם דלא בדקה ולענין חליצה חיישינן [ח]וכי קאמר רבא חזקה למיאון אבל לחליצה בעיא בדיקה אמר רב דימי מנהרדעא [ט]הלכתא חוששין שמא נשרו והני מילי היכא דקדשה בתוך זמן ובעל לאחר זמן דאיכא ספיקא דאורייתא [ה]אבל מעיקרא לא אמר רב הונא הקדיש ואכל לוקה שנאמר [1]איש כי יפליא לנדור [2]ולא יחל דברו כל שישנו בהפלאה ישנו בבל יחל וכל שאינו בהפלאה אינו בבל יחל מתיב רב הונא בר יהודה [ו](לרבא) לסיועי לרב הונא

לפי

וטעמא. דחשיבי להו שערות דלאחר זמן הוא דגמרו למלתיה בין בשערות בין בשנים הא תוך הזמן חשבינן להו שומא דקטן הוא ולא מצית לרבויי מאיש: **בן ט' שנים שהביא שערות שומא.** ואפי' לר' יוסי ברבי יהודה ומבן ט' ועד בן י"ב ויום אחד פלוגתא: **שומא.** ורוא"ה בלע"ז. ודרכה ליגדל שער בה: **הא י"ג גופיה סימן.** ואפי' לרבנן והדר תני כו': **מאי לאו תנאי היא.** ואליבא דרבנן י"ג הוי תוך זמן לתינוק כדקתני במתני': **ורישא.** דמשוית י"ג סימן: **רבי היא.** דאמר בתנוקת הויא י"ג לאחר זמן: **וסיפא.** דמשמע שומא: **ר"ש בן אלעזר**(א). דאמר י"ג בתינוקת הוי תוך זמן. בכל הנך תירוצי מוקמינן תוך זמן כלפני זמן: **והוא שעודן בו.** כשהגדיל אבל נשרו בינתיים איגלאי מילתא דשומא הוי: **מתני לשמעתא דרבא בהאי לישנא.** דשמעת מיניה נמי תוך זמן כלפני זמן: **ממאנת והולכת.** ואין חוששין שמא הביאה ב' שערות דאפילו הביאה שומא נינהו והיינו תוך זמן כלפני זמן: **אינה ממאנת.** שמא הביאה ועכשיו הוי סימן דהא לאחר זמן הוא ואם יבמה היא לא חשבינן לה גדולה לענין חליצה ואינה חולצת: **גדולה היא.** אם הביאה: **וכי תימא מספקא ליה.** אם הביאה אם לא הביאה הלכך מיאון לא דלמא הביאה וחליצה נמי לא שמא לא הביאה: **והא מיפשט פשיטא ליה לרבא.** דכיון דהגיעה לכלל שנותיה דודאי הביאה: **ה"מ לענין**(ב). דאי אתיא למיחלץ לאחר זמן ובדקנו ולא אשכחן א] ליה(ו) חיישינן למימר גדולה היא ותחלוץ שהסימנין נשרו: **אבל לענין מיאון חיישינן.** שמא נשרו לחומרא וקנאה בביאה ובעיא גט: **והא חיישינן קאמר.** ולא ודאי נשרו וחיישינן לחומרא משמע: **אלא לעולם.** אינה ממאנת דרבא בדלא בדקוה הלכך מסתמא אמרינן כיון שהגיעה לכלל שנותיה ודאי אית לה ואינה צריכה בדיקה ובעיא גט: **ולענין חליצה חיישינן** גרסינן. כלומר ולענין חליצה משום הכי אינה חולצת דחיישינן שמא לא הביאה סימנין. ודקשיא לך האמר רבא חזקה הביאה סימנין ל"ק כי אמר רבא חזקה למיאון דלא ממאנת מסתמא אבל לחליצה בעיא בדיקה: **חוששין שמא נשרו.** ואם הגיעה לכלל שנותיה ובדקו ולא אשכחו לא ממאנת: **דקדשה תוך זמן.** יתומה מדעת אמה ואחיה לדעתה: **ובעל אחר זמן דאיכא ספיקא.** דאשת איש דאורייתא דבשעת בעילה דלאחר זמן שמא הביאה והויא לה ביאה זו קדושין גמורין דהא גדלה ושוב אינה יוצאה במיאון: **אבל מעיקרא.** דמכי עברה שתא דתרתי סרי ולא בעל לא חיישינן שמא נשרו דהא לא הוו בה קדושין גמורין דאין מעשה קטנה כלום אא"כ קבל אביה קדושין הלכך מספיקא לא מחמרינן עלה היכא דלא אשכחן אבל הביאה ודאי סימנין אע"ג דקדושי קמאי לא הוו קדושין אלא מדרבנן לא תקנו רבנן מיאון בגדולה דלמא אתיא למאן הנבעלת לאחר שגדלה דהביאה הויא אשת איש דביאה שבא עליה משגדלה מקדשה לה: **הקדיש.** תוך הזמן תינוק היודע להפליא: **ואכל.** את הקדשו: **לוקה.** ואע"ג דמילתא אחריתי לאו בר עונשין הוא: **כי יפליא.** מיניה מרבינן [תמורה ב:] מופלא סמוך לאיש. מופלא יודע לפרש לשם מי נדר. סמוך לאיש שהוא סמוך לבא לכלל גדול דהיינו שנה אחת קודם זמן שהוא ראוי להביא שערות והיינו בתינוקת כל י"ב ובתינוק כל י"ג: **ולא יחל.** אע"ג דבהאי קרא לא כתיב כי יפליא מ"מ כיון דנפקא לן מיניה דיודע להפלות הוי נדרו נדר קאי בבל יחל דהא כתיב [במדבר ל] איש כי ידור נדר וגו' ומופלא סמוך לאיש בכלל איש וסמיך ליה ולא יחל דברו:

לפי

בן ט' שנים שהביא ב' שערות שומא. אי ל"ג ויום אחד אתי שפיר דאתיא אף כרבי יוסי ואי גרסינן ויום אחד מיירי באין עודן בו בשנת י"ג דמודה רבי יוסי בנשרו: **קטנה כל י"ב שנה ממאנת.** להך לישנא אין להוכיח דתוך זמן כלפני זמן דהא ממאנת היינו דבדקו ולא אשכחו או כמו שמעמיד במסקנא דלא בדקו אבל היכא דאיכא שערות מצינו למימר דהוי כלאחר זמן ואינה ממאנת ומ"מ נראה דהלכה דתוך זמן כלפני זמן דמ"ד כלאחר זמן איתותב לעיל ור"נ דאמר לעיל נמי כתנאי דחי ליה הש"ס וגם בלישנא קמא פסיק רבא בהדיא דתוך זמן כלפני זמן: **אבל לחליצה בעיא בדיקה.** תימה דרבא סבר הכא דאינה חולצת עד שתהא גדולה ובפ' התקבל (גיטין דף סה.) אמר רבא ג' מדות בקטן הגיע לעונת נדרים נדרו נדר וכנגדו בקטנה חולצת משמע דקטנה בהגעת לעונת נדרים דידה חולצת דהיינו בת י"א ויום אחד ואפי' מיירי התם בהביאה הא אמר הכא דתוך זמן כלפני זמן ורשב"ס פירש כנגדו בקטנה היינו בת י"ב שנה ויום אחד דהוי עונת נדרים דקטן ולא נהירא ומפרש ר"ת דהתם רבא אליבא דר' יוסי דקאמר קטנה חולצת וקמ"ל דדוקא כשהגיעה לעונת נדרים וכן משמע בפרק מצות חליצה (יבמות דף קה:) דאמר מדברי ר' יוסי נלמד קטנה חולצת בפעוטות כבת שית וכבת שבע דאז היא בת כוונה לחליצה ורבא אמר עד שתגיע לעונת נדרים פירוש לרבי יוסי והילכתא עד שתביא ב' שערות וכל זה מדברי רבא ועוד י"ל דהתם בפ' התקבל (גיטין דף סה.) גרסינן רבה דהא קאמר התם ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן כ' שנה ואילו רבא אית ליה בפרק מי שמת (ב"ב דף קנה.) דלמכור בנכסי אביו עד שיהא בן י"ח וכן צריך להיות שם בספרים ולא כספרים דגרסי התם איפכא כדמוכח סוגיא דהתם(ז):

אי

מסורת הש"ס

א) קדושין טז: ע"ש, ב) [לקמן מח:], ג) [יבמות יג.], ד) [נ"ל רב כהנא], ה) רש"א מ"ז וע"ש, ו) [נ"ל לא], ז) [בב"ב קנה. ד"ה איתמר וכו' האריכו בביאור יותר],

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יַפְלִא לִנְדֹּר נֶדֶר נָזִיר לְהַזִּיר לַייָ׃ במדבר ו ב

2. אִישׁ כִּי יִדֹּר נֶדֶר לַייָ אוֹ הִשָּׁבַע שְׁבֻעָה לֶאְסֹר אִסָּר עַל נַפְשׁוֹ לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ כְּכָל הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה׃ במדבר ל ג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ר' שמעון בן אלעזר היא דאמר: (ב) ד"ה הני מילי לענין חליצה דאי:

גליון הש"ס

גמ' אבל מעיקרא לא. ע' לקמן נב ע"ב תד"ה הלכה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה הני מילי וכו' ולא אשכחן ליה לא חיישינן וכו'. כצ"ל וכ"ה ברש"י סביב הרי"ף ביבמות סוף פרק ב"ש:

לעזי רש"י

וירוא"ה. יבלת.

מוסף רש"י

שומא. ורוא"ה בלע"ז ודרכה לצמח בה שיער (קדושין טז:). ועודן בו. כשהגיע לי"ב ולא נשרו, פלוגתא, אבל אם נשרו קודס י"ב לא פליג ר' יוסי, דאיגלאי מילתא דלאו סימן הוי, ומבן י"ג שנה ויום אחד מודו רבנן דהוי סימן ואפלו נשרו (שם ע"ש).

עין משפט נר מצוה

פח א ב ג ד מיי' פ"ב מהל' אישות הל"ח [והל"ט] סמג עשין כ טוש"ע אה"ע סימן קנה סעי' יד [וסימן קסז סעי' ג]:

פט ה מיי' שם הל"א ופי"א מהל' גירושין הל"א סמג שם טוש"ע אה"ע סימן קנה סעיף יב [וברב אלפס יבמות פי"ג דף מד]:

צ ו ז ח מיי' פי"א מהל' גירושין הל"ד סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קנה סעיף יט [וברב אלפס שם]:

צא ט מיי' שם הל"ה טוש"ע שם סעי' כ [וברב אלפס שם]:

תוס' הרא"ש

כי יפליא מה ת"ל איש. כלומר אי הוה כתיב כי יפליא בלא איש ה"א כל מי שיודע להפלות אפי' קטן הרבה ת"ל איש איש וש"מ דהאי דמרבינן קטן מכי יפליא היינו סמוך לאיש מכלל דכשהוא איש לא בעי' שיהא יודע להפלות ולא מיסתבר ליה למידרש קרא כפשטיה איש כי יפליא משמע דבעינן שיהא איש ויודע להפלות משום שמילתא דפשיטא היא דכיון שהוא בן י"ג ולא הוחזק כשוטה שנדרו נדר והקדשו הקדש כנ"ל: בן ט' שנים שהביא שתי שערות כו'. אי ל"ג בן יום א' ניחא דתנא הך בבא משום דמודה בה ר' יוסי ואי גרס ויום א' י"ל דמיירי דאין עודן בו בשנת י"ג דבהא מודה ר' יוסי בר' יהודה דלקמן: אי הכי תמאן. חוששין שמא נשרו אבל כל שנת י"ב ממאנת אפי' הוי תוך זמן כלאחר שזמן ואין חוששין שמא נשרו: אבל לחליצה בעיא בדיקה. משמע הכא לרבנן דקטנה לאו בת חליצה היא. ותימה דפ' התקבל אמר רבא ג' מדות בקטן הגיע לעונת נדרים נדריו נבדקין וכנגדו בקטנה חולצת אלמא בת חליצה היא כל שנת י"ב. ופי' רבי' שמואל וכנגדו בקטנה לאו שהגיעה היא לעונת נדרים קאמר אלא אזמן הגעת נדרים של קטן קאי דהיינו שכשהוא בן י"ב שנה ויום אחד וק' לר"ת דבהדיא קאמר רבה פ' מצות חליצה דקטנה שהגיעה לעונת נדרים חולצת ותלמודא פסיק הכא והילכתא עד שתביא ב' שערות. ואומר ר"ת דאליבא דר' יוסי דאמר דקטנה בת חליצה היא איירי רבא וכן מוכח בההיא סוגיא דפ' מצות חליצה דקאמר התם מדברי ר' יוסי נלמוד קטנה חולצת בפעוטות דבעי' שתהיה קצת בת בינה דחליצה צריכה כוונה וקאמר רבא עד שתגיע לעונת נדרים. ועי"ל דבההיא דבפ' התקבל גרס רבה משום דקאמר אחרי כן למכור בנכסי אביו עד שיהא בן כ' ואמרינן בפ' מי שמת אמר רבא אמר רב נחמן בן י"ח מוכר בנכסי אביו ולא מיסתבר לומר הא דידיה הא דרביה דהא מסיק התם דמכללא איתמר ומתוך מעשה שבא לפניו: